

Мета роботи: дослідити характер ураження легеневої тканини при пневмонії, викликаній SARS-CoV-2 та бактеріальному запаленні легень.

Матеріали і методи: матеріалами дослідження були історії хвороб пацієнтів з SARS-CoV-2 пневмонією, яким проводили комп'ютерну томографію, та з запаленням легень бактеріальної етіології. Крім того досліджувались результати автопсії пацієнтів, померлих від пневмонії, спричиненої SARS-CoV-2.

Результати: дані досліджень комп'ютерної томографії щодо ураження легеневої тканини при коронавірусній хворобі: наявні множинні ділянки альвеолярної інфільтрації паренхіми слабкої інтенсивності по типу «матового скла» - в базальних відділах дані ділянки консолідовані. Бактеріальна пневмонія має таку картину: виражена інфільтрація легеневої паренхіми з симптомом «бронхографії».

Зміни легеневої паренхіми на автопсії померлих від коронавірусної хвороби: макроскопічні - легені збільшені в об'ємі і масі, уражені переважно задньо – базальні відділи; інший варіант: тканина легень дифузно ущільнена, поверхня характерного «лакового» вигляду, на розрізі червоно – бурого кольору з ділянками ателектазів. Характерні множинні пристінкові та обтурувальні тромби гілок легеневої артерій і вен різного калібру. Мікроскопічні зміни: десквамація бронхіального епітелію, внутрішньоальвеолярний набряк, гіалінові мембрани в частині альвеол, у їх просвітах скупчення макрофагів.

Дані автопсії померлих від бактеріальної пневмонії: макроскопічна картина: легені з вогнищами нерівномірного ущільнення з нечіткими межами різних розмірів, мають тенденцію до злиття. Поверхня розрізу легень строката. Мікроскопічно: просвіт бронхів і альвеол заповнений ексудатом, який містить лейкоцити.

Висновки: ураження легень при корона вірусній хворобі характеризується симптомом «матового скла» на комп'ютерній томографії, що дозволяє виявити такі зміни легеневої паренхіми, як масивне ураження внутрішньо-альвеолярного епітелію, його десквамацію, наявність гіалінових мембран та тромбів у судинах легень. Це призводить до порушення дихальної та газообмінної функції легень. При бактеріальних пневмоніях внутрішньоалеолярний епітелій не пошкоджений, просвіт заповнений гнійним ексудатом.

Ключові слова: SARS-CoV-2, коронавірусна хвороба, легенева паренхіма

ВПЛИВ ГОСТРОГО ІММОБІЛІЗАЦІЙНОГО СТРЕСУ НА СТРУКТУРУ НАДНИРКОВИХ ЗАЛОЗ ЩУРІВ У ЕКСПЕРИМЕНТІ ACUTE IMMOBILIZATION STRESS INFLUENCE ON THE RAT ADRENAL GLANDS STRUCTURE IN THE EXPERIMENT

Лавренко Катерина Дмитрівна, Макаренко Олександр Леонідович, Заказникова Ілона Володимирівна, Живиця Олексій Олексійович

Lavrenko K. D., Makarenko O. L., Zakaznykova I. V., Zhyvytsya O. O.

Науковий керівник: к. мед. н., доц. Коптев Михайло Миколайович

Scientific adviser: assoc. prof. Koptev M. M., PhD, MD.

Полтавський державний медичний університет

м. Полтава, Україна

Кафедра клінічної анатомії і оперативної хірургії

Актуальність: Нині в Україні постстресові розлади стали важливою медико-соціальною проблемою. Зважаючи на це, різнобічне вивчення впливу стресу на організм та створення ефективних моделей для відтворення стресових реакцій у експериментальних дослідженнях не втрачає своєї актуальності і сьогодні.

Мета роботи: вивчити вплив експериментальної моделі відтворення гострої стресової реакції шляхом підвищення за шийну складку на надниркові залози щурів.

Матеріали та методи: Дослідження проводилося із дотриманням біоетичних вимог на 10 статевозрілих самцях безпородних білих щурів. I група слугувала для контролю та налічувала 5 інтактних тварин, II група використовувалася для відтворення експериментальної моделі гострого іммобілізаційного стресу і також складалася із 5 особин. Гострий стрес викликався шестигодинною фіксацією щурів за шийну складку. Евтаназія виконувалася під внутрішньоочеревинним тіопентал-натрієвим наркозом. Після розтину щурів проводився макроскопічний огляд та забір надниркових залоз для мікроскопічного вивчення. Мікропрепарати надниркових залоз для гістологічного дослідження забарвлювали гематоксиліном та еозинном.

Результати: Макроскопічний огляд показав збільшення розмірів надниркових залоз у щурів, які зазнали впливу гострої стресової реакції. Це підтверджують і морфометричні дослідження, які свідчать про зростання під впливом стресу маси надниркової залози у середньому на 67, 8% (із 38, 8±4, 34 до 65, 1±9, 13 мг), а також її лінійних розмірів: вертикального на 33, 96% (із 0, 265±0, 047 до 0, 355±0, 1 см), горизонтального на 59, 62% (із 0, 26±0, 05 до 0, 415±0, 085 см), сагітального на 8, 7 % (із 0, 23±0, 048 до 0, 25 ±0, 033 см). Гістологічне вивчення препаратів надниркових залоз також вказують, що 6-ти годинна іммобілізація щурів за шийну складку призводить до розвитку постстресових морфологічних змін на

мікроскопічному рівні. Сполучнотканинна капсула залоз була потоншеною, із осередками розволокнення та підкапсулярного набряку. Визначалося повнокров'я в усіх ланках кровоносного русла надниркових залоз, яке супроводжувалося дрібними діapedезними периваскулярними крововиливами. Навколо судин мікроциркуляторного русла спостерігалися осередки лейкоцитарної інфільтрації. Найсуттєвішими зміни були у клубочковій зоні надниркових залоз, клітини якої втрачали притаманну їм у нормі архітектоніку, набували ознак поліморфізму та ставали дисконкомплексованими. У пучковій зоні визначалися осередки дистрофічних змін, гіпертрофії та вакуолізації клітин.

Висновки: Таким чином, експериментальна модель відтворення гострого іммобілізаційного стресу шляхом підвищення щурів за шийну складку протягом шести годин має несприятливий вплив на структуру надниркових залоз щурів, що дозволяє застосовувати її для подальшого вивчення перебігу стресових реакцій та пошуку нових шляхів профілактики та лікування постстресорних змін.

Ключові слова: гострий стрес, морфологія, щури, надниркові залози.

ЗНАЧЕННЯ НАУКОВОЇ ШКОЛИ Т. В. ЗОЛОТАРЬОВОЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ THE IMPORTANCE OF T. V. ZOLOTARYOVA SCIENTIFIC SCHOOL FOR THE MODERN MORPHOLOGY DEVELOPMENT

Макаренко Олександр Леонідович, Заказникова Ілона Володимирівна, Бобков Олександр Юрійович, Засенко Станіслав Віталійович

Makarenko O. L., Zakaznykova I. V., Bobkov O. Yu., Zasenka S. V.

Науковий керівник: к. мед. н., доц. Коптев Михайло Миколайович

Scientific adviser: assoc. prof. Koptev M. M., PhD, MD.

Полтавський державний медичний університет

м. Полтава, Україна

Кафедра клінічної анатомії і оперативної хірургії

Актуальність: Морфологічні дослідження завжди були основою для подальшого вивчення різних аспектів теоретичної та клінічної медицини. Завдяки досягненням сучасної анатомічної науки стало можливим запровадження новітніх методів діагностики та лікування різноманітної патології, особливо хірургічного профілю. Актуальним напрямом в анатомії на сьогодні залишається вивчення індивідуальних особливостей будови тіла людини – типова або варіаційна анатомія. Можливі індивідуальні відмінності анатомічної будови можуть значно впливати на тактику лікування, особливо хірургічного, та його результативність. Значний вплив на розвиток варіаційної анатомії мали і продовжують впливати дослідження наукової школи Т. В. Золотарьової, ювілей якої відзначається у 2022 році.

Мета роботи: проаналізувати значення робіт наукової школи Тамари Золотарьової для розвитку сучасної морфологічної науки.

Матеріали та методи: Проведено аналіз наукових досліджень морфологічної школи Т. В. Золотарьової та їх вплив на подальший розвиток морфологічної науки від 80-х років ХХ століття до наших днів.

Результати: Доктор медичних наук, професор Тамара Василівна Золотарьова (1912-1981) – видатна вітчизняна вчена, Заслужений діяч науки і техніки УРСР, лауреатка двох премій імені В. М. Шевкуненка. Як учениця і послідовниця академіка В. М. Шевкуненка, вона створила власну наукову школу, яка продовжила розвивати вчення свого вчителя про індивідуальну анатомічну мінливість. Тамара Василівна та її учні досліджували індивідуальні особливості анатомічної будови щелепно-лицевої ділянки людини та іннервації передньо-бічної стінки живота. Результати досліджень цієї морфологічної школи мали значний вплив на становлення та розвиток потужної наукової школи топографоанатомів створеної академіком М. С. Скрипніковим. Представники цієї школи продовжили вивчення індивідуальної анатомічної мінливості носової порожнини та приносових пазух людини, слинних залоз, жувального апарату, органів грудної та черевної порожнин, а також судин і нервів. На сьогодні у цьому напрямі продовжують працювати професори С. М. Білаш, О. М. Проніна та їхні учні, які вивчають закономірності морфогенезу органів людини у нормі та під впливом різноманітних чинників. Результати морфологічних досліджень, які були проведені із часів Т. В. Золотарьової до наших днів, мали неабияке значення для розвитку практичної медицини, особливо для стоматології, щелепно-лицевої та пластичної хірургії.

Висновки: Таким чином, результати досліджень морфологічної школи Тамари Золотарьової мають важливе теоретичне і практичне значення, а тому залишаються актуальними понині.

Ключові слова: Т. В. Золотарьова, морфологія, наукова школа.